

# **STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST**

**Obor č. 13: Ekonomika a řízení**

## **Vstup České republiky do eurozóny**

**Matěj Sainer**  
**Ústecký kraj**

**Teplice 2017**

# STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 13: Ekonomika a řízení

**Vstup České republiky do eurozóny**

**Czech Republic's entry to the euro area**

**Autoři:** Matěj Sainer

**Škola:** Obchodní akademie a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Ústí nad Labem, příspěvková organizace, Pařížská 15, 400 01 Ústí nad Labem

**Kraj:** Ústecký kraj

**Konzultanti:** doc. Ing. Čeněk Celer, CSc.  
prof. Ing. Oldřich Dědek, CSc.  
Ing. Petr Král  
Ing. Petra Šilhánová

Teplice 2017

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval/a samostatně a použil/a jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Teplicích dne 12. března 2017 .....

Matěj Sainer

## **Poděkování**

Děkuji **panu doc. Ing. Čeňkovi Celerovi, CSc.** ze sociálně ekonomické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně za velkou ochotu, podporu, konstruktivní kritiku a odbornou pomoc při psaní této práce.

Děkuji **České národní bance** zastoupené **panem Ing. Petrem Králem**, náměstkem měnové sekce ČNB, za vlídné přijetí a za umožnění velice hodnotné konzultace.

Děkuji **panu prof. Ing. Oldřichu Dědkovi, CSc.**, národnímu koordinátorovi pro zavedení eura v České republice, za ochotnou pomoc a za relevantní poskytnuté informace při konzultaci.

Děkuji **paní Ing. Petře Šilhánové**, personálně ekonomické náměstkyni Palivového kombinátu Ústí, za odbornou pomoc při psaní práce.

## **Anotace**

Tato práce má za úkol popsat postup a celkový proces přijetí eura v České republice. Práce popisuje zavedení eura od rozhodnutí vlády, přes stanovení konverzního poměru, věnuje se také možné podobě českého eura až po samotné zavedení a zahájení eurového platebního styku. V závěru tato práce hodnotí dopady, přínosy, rizika a náklady, které jsou se zavedením eura spojené. Součástí práce je také výsledek vlastního průzkumu, který měl za úkol zanalyzovat postoj české veřejnosti k euru.

## **Klíčová slova**

euro; eurozóna; Česká republika; evropská měnová integrace; Evropská unie

## **Annotation**

This paper aims to describe the process and the overall process of euro adoption in the Czech Republic. The thesis describes the introduction of the euro from the government's decision, despite the determination of the conversion rate, describe the possible form of the Czech euro up to the actual introduction and euro payment. In conclusion, this paper evaluates the impacts, benefits, risks and costs that are associated with the introduction of the euro. The work also includes the result of our own research, which was tasked to analyze the attitude of the Czech public to the euro

## **Keywords**

euro; euro zone; Czech Republic; European monetary integration; European Union

## Obsah

<b>1</b>	<b>Úvod</b>	<b>6</b>
<b>2</b>	<b>PŘEDCHŮDCI EUROZÓNY</b>	<b>7</b>
2.1	HISTORIE EUROZÓNY MEZI LETY 1952 AŽ 1987	7
2.2	HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ UNIE	7
2.2.1	Třetí etapa	8
<b>3</b>	<b>SOUČASNOST EUROZÓNY</b>	<b>8</b>
3.1	EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA	8
3.1.1	Měnová strategie ECB	9
<b>4</b>	<b>MAASTRICHTSKÁ KONVERGENČNÍ KRITÉRIA</b>	<b>10</b>
4.1	KRITÉRIUM CENOVÉ STABILITY	10
4.2	KRITÉRIUM KONVERGENCE ÚROKOVÝCH SAZEB	11
4.3	KRITÉRIUM ÚČASTI V MECHANISMU MĚNOVÝCH KURZŮ EVROPSKÉHO MĚNOVÉHO SYSTÉMU	12
4.4	KRITÉRIUM DEFICITU VEŘEJNÝCH FINANCÍ	13
4.5	KRITÉRIUM VEŘEJNÉHO ZADLUŽENÍ	14
<b>5</b>	<b>HLAVNÍ UKAZATELE SLADĚNOSTI PODLE ČNB</b>	<b>14</b>
<b>6</b>	<b>EURO</b>	<b>15</b>
6.1	POSTOJ ČESKÉ SPOLEČNOSTI K EURU	16
6.2	MYŠLENKA EURA A JEHO VLIV NA ČESKOU EKONOMIKU	17
6.3	VSTUP ČR DO EUROZÓNY	18
6.3.1	Rozhodnutí o vstupu	18
6.3.2	Počáteční přípravy	19
6.3.3	České euro	19
6.3.4	Odchod koruny z devizových trhů a stanovení konverzního poměru	20
6.3.5	Pohyb cenové hladiny spojený s přijutím eura	21
6.4	PŘÍNOSY A RIZIKA SPOJENÁ SE ZAVEDENÍM EURA	21
6.4.1	Snadná cenová porovnatelnost	21
6.4.2	Výhody spojené s cestováním	22
6.4.3	Odstraněný kurzového rizika	22
6.4.4	Snížení transakčních nákladů	23
6.5	MAKROEKONOMICKÉ ZMĚNY NÁKLADY A RIZIKA	23
6.5.1	Koexistence ČNB a ECB	23
6.5.2	Zapojení do Evropského stabilizačního mechanismu (ESM)	24
6.5.3	Ostatní jednorázové náklady na zavedení eura	24
<b>7</b>	<b>SHRNUTÍ</b>	<b>25</b>
<b>8</b>	<b>ZÁVĚR</b>	<b>27</b>
<b>9</b>	<b>POUŽITÁ LITERATURA</b>	<b>28</b>
<b>10</b>	<b>SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK</b>	<b>30</b>
<b>11</b>	<b>PŘÍLOHA 1: VZOROVÝ DOTAZNÍK</b>	<b>31</b>

# 1 ÚVOD

Vždy když se objeví ve veřejné diskuzi téma euro, tak jen málokdy se ozve na toto téma pozitivní reakce. Většinou jsou reakce negativní, ale co je horší, mnohdy jsou tyto negativní reakce neoprávněné a mylné. Naši občané obecně nemají rádi euro. Většina se proti němu staví jako proti „výmyslu z Bruselu“.

Vstup České republiky do eurozóny je kontroverzní téma, které rozděluje veřejnost. Právě proto jsem si toto téma vybral. Chtěl jsem stručně a srozumitelně popsat průběh vstupu do eurozóny. Podívat se na světlé a stinné stránky eura a začít se orientovat v této tematice.

## 2 PŘEDCHŮDCI EUROZÓNY

V úvodní kapitole představuji stručnou historii eurozóny, která spíše vznikala současně na pozadí Evropské unie (dále jen „EU“) Zaměřuji se na nejdůležitější momenty vývoje, které pomáhali formovat eurozónu do současné podoby.

### 2.1 HISTORIE EUROZÓNY MEZI LETY 1952 AŽ 1987

Základní kámen Eurozóny byl položen v roce 1952, kdy v rámci Pařížské smlouvy bylo vytvořeno Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), taktéž známé jako Montánní unie. Následující výraznou etapou, která přispěla k vytvoření jednotné evropské měny, je založení Evropského hospodářského společenství (EHS) v roce 1958. Současně s ním bylo založeno i Evropské společenství pro atomovou energii (EUROATOM). Pro tato tři hospodářsko-politická sdružení na území Evropy byla v roce 1965 na základě tzv. Slučovací smlouvy spojena a začala se nazývat jako tzv. Evropská společenství (dále jen „ES“). K těmto společenstvím se postupně přidávaly následující státy: Dánsko, Irsko, Velká Británie, Řecko, Portugalsko a na závěr Španělsko. K těmto státům se později přidala Německá demokratická republika, která se sloučila s Německou spolkovou republikou a společně vstoupila roce 1990. Na pozadí EHS se ale vyvinul první tzv. Evropský měnový systém (dále jen EMS), který existoval v letech 1979 až 1999, a měl za cíl udržet stabilní kurz mezi měnami těchto zemí (kromě libry a šterlinků). V rámci ES ovšem vzniklo také něco, co můžeme považovat za samotný původ Eurozóny, byla to tzv. Evropská měnová jednotka (European currency unit, ECU), což byla tzv. košová měnová jednotka sloužící k zúčtování mezinárodních operací mezi členskými státy. Primárním cílem EMS bylo omezení nestability a omezení kurzového rizika.<sup>1</sup>

### 2.2 HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ UNIE

V létě roku 1988 byl na zasedání Evropské rady (dále jen „Rada“) v Hannoveru ustanoven výbor pro studium hospodářské a měnové unie; tehdejším předsedou Komise byl Jacques Delors. Rada v dubnu roku 1989 definovala cíl měnové unie jako úplnou liberalizaci pohybu kapitálu, úplnou integraci finančních trhů, neodvolatelnou směnitelnost měn, neodvolatelnou fixaci směnných kurzů a možné nahrazení národních měn jednotnou měnou. Tedy fyzickou měnou – na rozdíl od ECU. Tato zpráva taktéž uváděla, že by tohoto cíle mohlo být dosaženo ve třech etapách.

- 1. etapa (1990–1994): dokončení vnitřního trhu o odstranění omezení pro další finanční integraci;
- 2. etapa (1994–1999): zřízení evropského měnového institutu k posílení spolupráce centrálních bank (prvotní vize budoucí Evropské centrální banky) a příprava pro

---

<sup>1</sup>Wikipedie, Evropská společenství, dostupné z URL:  
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Evropská\\_společenství%C3%AD](https://cs.wikipedia.org/wiki/Evropská_společenství%C3%AD)



Evropský systém centrálních bank (ESCB). Naplánování přechodu na euro. Dosáhnutí hospodářské konvergence mezi zeměmi EU;

- 3. etapa (1999 – současnost): Stanovení konečných směnných kurzů pro přechod na euro.<sup>2</sup>

### 2.2.1 Třetí etapa

Na konci roku 1998 byly neodvolatelně stanoveny přepočítací koeficienty mezi eurem a měnami prvních účastnických zemí. Od 1. ledna roku 1999 bylo zavedeno euro a s ním i Eurosystem, který byl složený z Evropské centrální banky a národních centrálních bank členských zemí eurozóny. Eurosystem převzal odpovědnost za měnovou politiku v nově vzniklém uskupení. Po třech letech - 1. ledna 2002 proběhla největší směna bankovek a mincí v historii. V této době se postupně po celé eurozóně rozvážela první emise eurobankovek a euromincí za více než 140 miliard EUR. Ke konci ledna 2002 již 96 % bankomatů v eurozóně vydávalo eurobankovky.<sup>3</sup>

## 3 SOUČASNOST EUROZÓNY

V této kapitole se zaměřuji na současnou situaci eurozóny. Věnuji se především popisu vedení a politice pomocí které eurozóna postupuje.

### 3.1 EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

Evropská centrální banka (dále jen „ECB“), je hlavní řídicí institucí v rámci eurozóny sídlící ve Frankfurtu nad Mohanem. ECB byla ustanovena 1. června 1998. Organizační struktura ECB se skládá z tří řídicích orgánů, z rady guvernérů, výkonné rady a z generální rady.<sup>4</sup>

Rada guvernérů je nejvyšším řídicím orgánem ECB. Je složená z Výkonné rady (prezident, viceprezident, čtyři členové Výkonné rady) a ze všech guvernérů národních bank států eurozóny – k lednu 2017 se jedná o 19 států. Mezi úkoly rady guvernérů patří přijímání obecných zásad a rozhodnutí nezbytných pro provádění úkolů, jimiž byla ECB pověřena a formulují měnovou politiku. Ve srovnání s Českou národní bankou (dále jen „ČNB“) Rada guvernérů v ECB symbolizuje něco podobného jako naše Bankovní radu v ČNB. ECB postupuje podle principu „one size fits all“ což volně přeloženo z angličtiny znamená: jedna míra sedí všem.<sup>5</sup>

Výkonná rada se může stavět jako druhá v pořadí důležitosti. Zabývá se běžným chodem ECB: přípravou zasedání rady guvernérů, provádění měnové politiky, vyhotovení podkladů

<sup>2</sup>Evropská komise, Cesta k euru, 2014, ISBN 976-92-79-33799-4

<sup>3</sup>Evropská komise, Cesta k euru, 2014, ISBN 976-92-79-33799-4

<sup>4</sup>DĚDEK, Oldřich, Doba eura – úspěchy i nezdary společné Evropské měny, str. 21., 2014

<sup>5</sup>ECB, Rada Guvernérů, 2016, dostupné z URL:

<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/govc/html/index.cs.html>

a navrhování rozhodnutí pro Radu guvernérů, kde se na rozhodnutí podílí také. Tvoří jí prezident, viceprezident a čtyři další členové rady. Všichni členové jsou jmenováni Evropskou radou na základě rozhodnutí přijatého kvalifikovanou většinou.

Generální rada se skládá se z prezidenta a viceprezidenta ECB, a dále z guvernérů veškerých národních bank v rámci EU. K lednu 2017 je v Generální radě zastoupeno 28 států.<sup>6</sup> Významnou poradní funkci tato rada zastává při přípravách vstupu členské země EU na vstup do ERM II. V její kompetenci je také schvalování konvergenčních právních.<sup>7</sup>

Na závěr nelze opomenout Radu dohledu a Řídící výbor. Rada dohledu je složena z předsedy, místopředsedy, čtyř zástupců ECB a zástupců všech vnitrostátních orgánů dohledu z každé země Eurozóny. K Radě dohledu ale neodmyslitelně patří Řídící výbor. Tento sbor podporuje činnost Rady dohledu a připravuje její zasedání. Skládá se z předsedy, místopředsedy, jednoho zástupců ECB a pěti zástupců vnitrostátních orgánů dohledu.<sup>8</sup>

### 3.1.1 Měnová strategie ECB

Jedním z bodů Maastrichtské smlouvy bylo také určení primárního cíle ECB – cenové stability, přičemž základní podobu své vlastní měnové strategie a měnových nástrojů uvedla až v roce 1998, tedy krátce před zahájením třetího stádia hospodářské a měnové unie. V květnu 2003 ECB tuto strategii podrobila důkladnému přezkumu, aniž by změnila její základní principy.<sup>9</sup>

Měnová strategie ECB se člení do dvou problémových oblastí. Jako první lze uvést kvantitativní definici cenové stability a jako druhou dvoupilířový přístup k hodnocení inflačních rizik. Zaměření ECB na cenovou stabilitu má velkou oporu v poznatech o ekonomických výhodách nízké inflace. Jde o to, že:

- cenová stabilita přispívá k udržitelnému růstu tím, že zachovává informační obsah relativních cen pro efektivní alokaci výrobních zdrojů a odstraňuje z úrokových sazeb přirážku za inflační riziko;
- cenová stabilita chrání daňové a sociální systémy před deformacemi pramenících z nedokonalého zajišťování proti inflaci a zabraňuje redistribuci bohatství od věřitelů k dlužníkům;
- cenová stabilita není slučitelná s deflací a jejími škodlivými důsledky pro ekonomickou aktivitu.

---

<sup>6</sup>ECB, Generální rada, 2016, dostupné z URL:

<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/genc/html/index.cs.html>

<sup>7</sup>DÉDEK, Oldřich, Doba eura – úspěchy i nezdary společné Evropské měny, str. 27., 2014

<sup>8</sup>ECB, Rada dohledu, 2016, dostupné z URL:

<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/ssm/html/index.cs.html>

<sup>9</sup>Zvedení eura v České republice, Měnová strategie ECB, 2015, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/evropska-centralni-banka/menova-strategie-ecb>

V případě dvoupilířového hodnocení inflačních rizik se operuje na rozčlenění na dva následující pilíře: pilíř hospodářské analýzy a pilíř měnové analýzy. Na základě těchto stěžejních analýz se vyhodnocují rizika, která by mohla v jistém směru ohrozit cenovou stabilitu.<sup>10</sup>

## 4 MAASTRICHTSKÁ KONVERGENČNÍ KRITÉRIA

Podmínky, neboli tzv. konvergenční kritéria, jsou obecné podmínky, jež musí splnit každá země, která se uchází o vstup to Evropské měnové unie. Jedná se o:

- kritérium cenové stability kritérium konvergence úrokových sazeb;
- kritérium účasti v mechanismu měnových kurzů evropského měnového systému;
- kritérium deficitu veřejných financí;
- kritérium veřejného zadlužení<sup>11</sup>

Každé Maastrichtské kritérium (s výjimkou kritérium účasti v mechanismu měnových kurzů evropského měnového systému) vyžaduje plnění jisté referenční hodnoty. Tyto hodnoty, porovnam s těmi, které vykazuje Česká republika (dále jen „ČR“) a posoudím, zda ČR plní, či neplní, dané kritérium.

### 4.1 KRITÉRIUM CENOVÉ STABILITY

Toto kritérium stanovuje, že průměrná míra inflace sledovaná během jednoho roku nesmí překročit o více než 1,5 % průměrnou roční míru inflace tří cenově nejstabilnějších zemí.

Míry inflace těchto tří zemí se uvádí jako referenční hodnota, kterou vyhodnocuje ČNB v souladu s Ministerstvem financí ČR (dále jen „MF ČR“) (viz tabulka č. 1), tato hodnota vychází z prostého aritmetického průměru inflačního růstu tří nejstabilnějších zemí v předešlém roce.<sup>12</sup> Při porovnání těchto hodnot s hodnotami z ČR lze přijít na to, že kromě roku 2008 Česká republika pokaždé splnila toto konvergenční kritérium.

Jak by dopadlo porovnávání inflace s průměrem celé eurozóny lze vidět na obrázku č. 1. Při pohledu na toto grafické srovnání lze snadno rozpoznat, že až na rok 2007 až rok 2009 je míra inflace v eurozóně a v ČR vzájemně korelující, což potvrzuje plnění inflačního konvergenčního kritéria.

---

<sup>10</sup> Zvedení eura v České republice, Měnová strategie ECB, 2015, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/evropska-centralni-banka/menova-strategie-ecb>

<sup>11</sup> Evropský parlament, 101 otázek o Evropské unii, 8/2015, str. 45

<sup>12</sup> Ministerstvo financí ČR, Kritérium cenové stability, 2013, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>

Tabulka č. 1 – Vývoj plnění inflačního kritéria v procentech

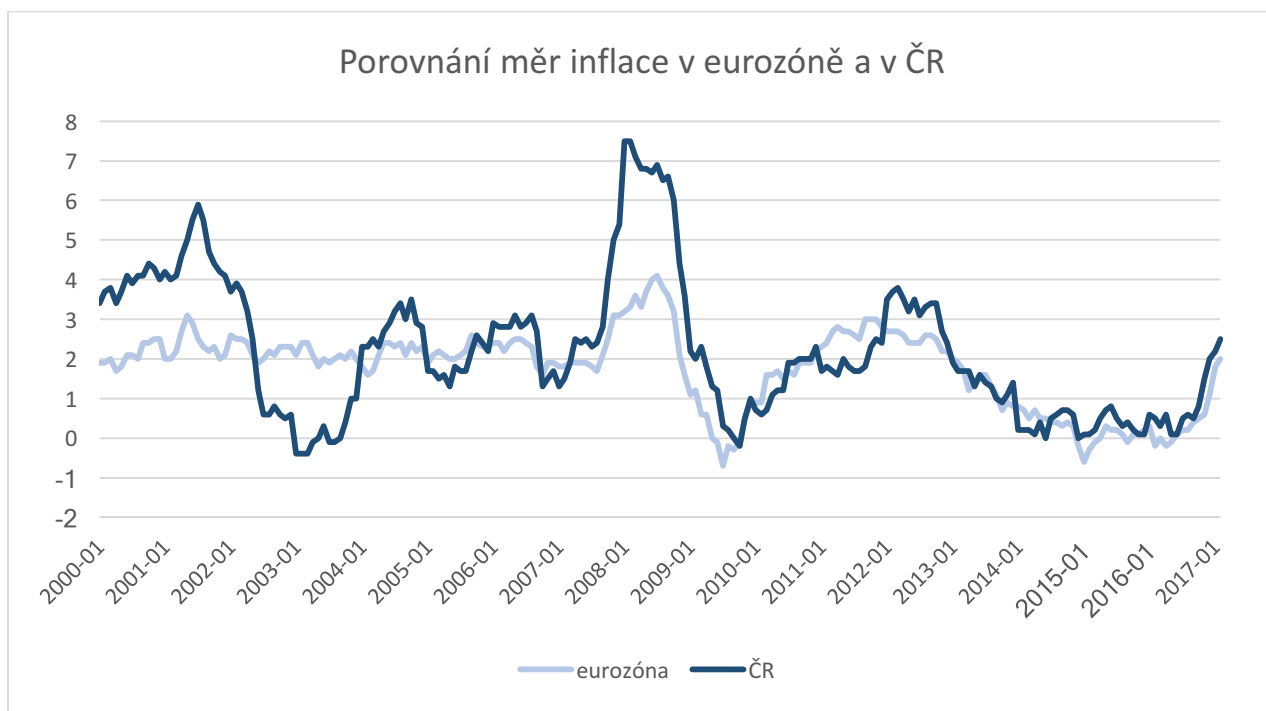
VÝVOJ PLNĚNÍ INFLAČNÍHO KRITÉRIA										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	3,1	2,6	2,7	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	1,5	2,4
Česká republika	4,5	1,4	-0,1	2,6	1,6	2,1	3	6,3	0,6	1,2
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	3,1	3,1	1,8	1,3	0,6	1,1	2,3	2,8		
Česká republika	2,1	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	1,5	1,9		

Pozn.: hodnoty pro rok 2016-2018 jsou pouze předpokládané

Zdroj: ČNB a MFČR, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>

Obrázek č. 1 – Porovnání měr inflace v celé eurozóně a v ČR



Zdroj: ECB a ČSÚ

## 4.2 KRITÉRIUM KONVERGENCE ÚROKOVÝCH SAZEB

Druhé konvergenční kritérium stanoví, že průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba nesmí v průběhu jednoho roku před hodnocením překračovat o více než 2 % průměrnou úrokovou sazbu tří cenově nejstabilnějších zemí v předešlém roce. Pro měření úrokových sazeb

se především používají výnosy desetiletých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů.<sup>13</sup>

Tabulka č. 2 nabízí srovnání referenční hodnoty eurozóny s hodnotou v ČR. V této situaci lze dojít ke stejnému závěru jako u předchozího kritéria. Česká republika splňuje požadované kritérium.

Tabulka č. 2 – Vývoj plnění úrokového kritéria

<b>VÝVOJ PLNĚNÍ ÚROKOVÉHO KRITÉRIA</b>										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Referenční hodnota</b>	6,9	6,7	6,1	6,3	5,4	6,2	6,4	6,2	5,9	6,0
<b>Česká republika</b>	6,3	4,9	4,1	4,8	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<b>Referenční hodnota</b>	5,3	5,1	6,4	3,8	3,6	3,9	6,1	4,3		
<b>Česká republika</b>	3,7	2,8	2,1	1,6	0,6	0,7	1,2	1,5		

Pozn.: hodnoty pro rok 2016-2018 jsou pouze předpokládáné

Zdroj: ČNB a MFČR, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>

### **4.3 KRITÉRIUM ÚČASTI V MECHANISMU MĚNOVÝCH KURZŮ EVROPSKÉHO MĚNOVÉHO SYSTÉMU**

Třetí konvergenční kritérium pro ucházející se zemi vyžaduje, aby měna uchazečské země byla alespoň po dobu dvou let zapojena do Evropského směnného mechanismu II (dále jen „ERM II“). Během tohoto období by se její směnný kurz vůči euru měl pohybovat bez nadměrného pnutí v blízkosti centrální parity. Při posuzování přítomnosti výrazného napětí či silných tlaků na měnový kurz se vyhodnocuje řada dalších podpurných informací, jakými jsou kurzová volatilita vůči euru a její trend, velikost a vývoj diferenciálů krátkodobých úrokových sazeb vůči euru, role devizových intervencí či zohlednění úlohy programů mezinárodní finanční pomoci při stabilizaci měny.

U třetího konvergenčního kritéria lze poprvé zaznamenat nedodržení konvergenčního kritéria, a to z důvodu, že ČR není do kurzového uspořádání ERM II zapojena. Česká vláda o zapojení do ERM II uvažuje pouze jako o bráně umožňující přistoupení do eurozóny, ale nikoli jako

<sup>13</sup> Ministerstvo financí ČR, Kritérium konvergence úrokových sazeb, 2013, dostupné z URL: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>

o optimální formě kurzového režimu pro českou korunu. To znamená, že vstup do ERM II lze považovat za rozhodnutí o vstupu do eurozóny.<sup>14</sup>

Úkolem ERM II je omezovat kolísání účastnických měn k euru. Díky této spolupráci jsou příslušné měny k euru pevně připoutány. Účastnické země musí stabilizovat své směnné kurzy vůči euru, což znamená, že těmto zemím je vůči euru určen pevný kurz (centrální parita). Kolem tohoto ústředního kurzu je stanoveno tzv. flukтуаční pásmo, které účastnickým zemím umožňuje jisté odchylky v rozmezí +/- 15 %. Země, které nepřijali euro, mají možnost se stát dobrovolnými členy ERM II. Od 1. ledna 1999 se toho systému účastní pouze Dánsko.<sup>15</sup>

#### 4.4 KRITÉRIUM DEFICITU VEŘEJNÝCH FINANČÍ

Neboli kritérium veřejného deficitu uvádí, že při hodnocení stavu veřejných financí z pohledu deficitního kritéria se sleduje, zda poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu nepřekročil referenční hodnotu 3 %. Výjimku z překročení stanovené meze představují situace, kdy uvedený poměr se výrazně snížil a přiblížil se referenční hodnotě, nebo překročení referenční hodnoty bylo pouze výjimečné a dočasné a nacházelo se blízko referenční hodnoty.<sup>16</sup> Z tabulky č. 3 lze říci, že toto konvergenční kritérium plní ČR každým rokem.

Tabulka č. 3 – Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu

<b>VÝVOJ PLNĚNÍ KRITÉRIA VEŘEJNÉHO DEFICITU</b>										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Referenční hodnota</b>	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
<b>Česká republika</b>	-5,9	-6,8	-12,6	-3	-3,5	-2,6	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<b>Referenční hodnota</b>	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0		
<b>Česká republika</b>	-3,2	-4,0	-1,3	-1,9	-1,9	-0,2	-0,2	0,1		

Pozn.: hodnoty pro rok 2016-2018 jsou pouze předpokládané

Zdroj: ČNB a MFČR, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>

<sup>14</sup>Ministerstvo financí ČR, Kritérium směnného kurzu, 2013, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-smenneho-kurzu>

<sup>15</sup>Evropský parlament, 101 otázek o Evropské unii, 8/2015, str. 46

<sup>16</sup>Ministerstvo financí ČR, Kritérium deficitu veřejných financí, 2013, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>

## 4.5 KRITÉRIUM VEŘEJNÉHO ZADLUŽENÍ

Při hodnocení stavu veřejných financí z pohledu dluhového kritéria se sleduje, zda poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu nepřekračuje referenční hodnotu 60 %. Výjimku z překročení stanovené meze představují situace, kdy uvedený poměr se snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě. Z tabulky č. 4 je zřejmé, že ČR v tomto směru nikdy neměla problémy, a drží se pod stanovenou referenční hodnotou.<sup>17</sup>

Tabulka č. 4 – Vývoj plnění kritéria veřejného zadlužení

<b>VÝVOJ PLNĚNÍ KRITÉRIA VEŘEJNÉHO ZADLUŽENÍ</b>										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Referenční hodnota</b>	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
<b>Česká republika</b>	25,3	28,8	30,1	30,4	29,8	29,6	29	28,7	34,3	38,4
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<b>Referenční hodnota</b>	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0		
<b>Česká republika</b>	41,4	44,7	45,2	42,7	40,3	38,6	38,5	38,0		

Pozn.: hodnoty pro rok 2016-2018 jsou pouze předpokládané

Zdroj: ČNB a MFČR, dostupné z URL:

<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>

## 5 HLAVNÍ UKAZATELE SLADĚNOSTI PODLE ČNB

Přijetí eura v ČR nezáleží pouze na rozhodnutí vlády nebo jen na rozhodnutí ministra financí. V případě této otázky dochází ke spolupráci jak vlády, tak ministerstva financí ale hlavně také ČNB. ČNB v této situaci totiž poskytuje vládě v každoroční správě analýzy sladění jednotlivých kritérií. I přesto, že eurozóna požaduje po uchazečské zemi jenom oněch výše zmíněných pěti konvergenčních kritérií, tak ČNB požaduje po české ekonomice ještě několik dalších kritérií.

Mezi hlavní ukazatele ekonomické sladění lze patřit:

- reálná ekonomická konvergence (HDP na obyv., cenová hladina, reálný měnový kurz reálné úrokové sazby, mzdy);
- korelace ekonomické aktivity (meziroční změny HDP, průmysl apod.);

<sup>17</sup>Ministerstvo financí ČR, 2013, dostupné z URL: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>

- korelace cyklické složky nezaměstnanosti;
- strukturální podobnost ekonomiky;
- konvergence úrokových sazeb;
- sladěnost vývoje měnových kurzů a volatilita kurzu;
- propojení ekonomiky s EMU (intenzita obchodu, přímé zahraniční investice);
- podobnost transmise měnové politiky (hloubka finančního zprostředkování zadlužení soukromého sektoru, struktura finančních aktiv a pasiv, vliv MP na klientské úrokové sazby, sladěnost vývoje, sladěnost vývoje na finančních trzích apod.).<sup>18</sup>

Každý rok tedy ČNB ve spolupráci s vládou a MF sestavuje tzv. analýzu sladěnosti, kde je zhodnoceno, jak se česká ekonomika obecně vyvíjela za uplynulý rok. Na základě těchto analýz, ČNB a MF vydává společné závěrečné prohlášení a doporučení.

Téměř všechny ukazatele spočívají ve sladění naší ekonomiky s eurozónou. Důvod této potřeby sladění je prostý. Jak bylo uvedeno, ECB operuje na principu „one size fits all“ a z toho logicky vyplývá, že čím více sladění budeme, tím podobněji se naše ekonomiky budou moci vyvíjet, a tím lépe nám „jedna míra“ bude vyhovovat.

## 6 EURO

Ve své publikaci z roku 2012 Evropská komise uvádí: „*Pro generaci, která dosáhne dospělosti v roce 2020, bude euro představovat jedinou evropskou národní měnu, kterou ve svém životě zažila.*“<sup>19</sup>

Je tato vize reálná? Opravdu euro symbolizuje stabilní celoevropský přístav, kde mohou všechny země zakotvit? Je opravdu eurozóna stabilní projekt? Myšlenku eura nelze hodnotit jako špatnou, euro je dobrý projekt, ale lze o něm říci, že je stabilní?

V případě bližšího pohledu na situaci v Itálii, kde jsme opakovaně stáli na podzim roku 2016 na hraně celoevropské finanční krize a kde se stává velice populární hnutí Pět hvězd v čele s Beppe Grillem, který mj. volá po konci eura v Itálii.<sup>20</sup> Lze pozorovat vyvolávání velkých tlaků ze stran populistů, ale je nutné se také zaměřit na ta kvanta lidí, která tyto populisty podporují a stojí za jejich názory. Dále lze uvést situaci ve Francii, kde krajně pravicová kandidátka na prezidenta Marie Le Penová taktéž opakovaně volala po opuštění eurozóny a návratu

<sup>18</sup>SINGER, Miroslav, Česká republika a euro očima ČNB, 2016, dostupné z URL: [http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro\\_media/konference\\_projevy/vystoupeni\\_projevy/download/singer\\_20160129\\_praha.pdf](http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20160129_praha.pdf)

<sup>19</sup>Evropská komise, Hospodářská a měnová unie a euro, 2012, ISBN 978-92-79-23920-5

<sup>20</sup>Hospodářské noviny, Josef Zbořil, Bude to Itálie, kdo zlomí eurozóně vaz?, 19.7.2016, dostupné z URL: <http://zboril.blog.ihned.cz/c1-65369100-bude-to-italie-kdo-zlomi-eurozone-vaz>



k francouzskému franku.<sup>21</sup> Samozřejmě, že lze tyto názory hodnotit jako iracionální, kdy jde pouze o pošpinění této evropské myšlenky, ale lze to také posuzovat jako začátek destabilizace celé eurozóny, protože odejde-li jeden stát a podaří se mu zlepšit své ekonomické výsledky, tak by to mohlo vyvolat v eurozóně takový nepokoj, který by v Evropě neměl obdoby a s tím by mohl hrozit rozpad celé měnové unie.

## 6.1 POSTOJ ČESKÉ SPOLEČNOSTI K EURU

Ještě předtím, než popíši postup přijetí eura v ČR a jeho výhody a nevýhody, bych rád představil svůj průzkum české společnosti a jejího postoje k euru. Na základě vytvořeného dotazníku (viz. Příloha č. 1) jsem získal odpovědi na základní otázky, ze kterých je možné vypočítat celkovou náklonnost české veřejnosti k euru, a dále také opodstatnění jejich náklonnosti. Dotazník byl šířen elektronickou formou po dobu 3 měsíců a zodpovědělo ho 122 respondentů, jejichž průměrný věk se pohyboval od 41 do 50 let.

První otázka se zabývala samotným postojem: „Chcete euro v ČR?“. Na tuto otázku odpovědělo 84 % respondentů negativně a pouze zbylých 16 % respondentů se přiklání k myšlence eura.

K první otázce se ale neodmyslitelně váže i otázka druhá. Druhá otázka má za úkol představit nám opodstatnění rozhodnutí respondentů. Na tuto otázku mohl respondent odpovědět jakkoliv, tedy nebyl limitován přednastavenou odpovědí, ale i přesto se po pár odpovědích dali otázky roztrždit do několika skupin.

Respondenti, kteří se postavili za myšlenku eura především vyzdvihují výhody eura (odstranění nutnosti směny, srovnávání cen, atp.) anebo se domnívají, že ČR bude mít s eurem větší vliv ve světě. Tuto skupinu respondentů představuje pouhých 16 % z celkem 122 respondentů. Věkový průměr této skupiny se pohyboval ve stejné výšce jako u celého průzkumu.

O mnoho početnější skupinu tvoří zbylých 84 % respondentů, kteří nesouhlasí s myšlenkou eura. Odpovědi lze rozčlenit do deseti skupin (viz tabulka č. 5). Z této tabulky je patrné, že hlavní obavou z přijetí eura je ze strany veřejnosti nedůvěra v eurozónu nebo EU. Rovněž lze vyzdvihnout tlaky populistů, kteří ovlivňují veřejnost natolik, že dostatečně nevěnuje pozornost všemu, co eurozóna/EU poskytuje. Druhou velkou skupinu odpůrců vede k negativnímu postoji k euru obava ze ztráty vlastenectví v podobě českých osobností na českých bankovkách a mincích. Tady je nutné připomenout, že každý stát má právo zvolit si vlastní motivy na nově emitované euromince pro daný stát. To může být chápáno jako alespoň částečná kompetence za ztrátu těchto národních symbolů. Věkový průměr byl opět stejný jako u první skupiny, tak

---

<sup>21</sup>Hospodářské noviny, Simona Radačičová, Le Penová slibuje návrat k franku, investoři se v obavách zbavují dluhopisů, 09.03.2017, dostupné z URL: <http://archiv.ihned.cz/c1-65624250-le-penova-slibuje-navrat-k-franku-investori-se-v-obavach-zbavuji-dluhopisu>

i u celého průzkumu, z mého průzkumu tedy nelze dokázat jakoukoliv vazbu mezi rozhodnutím a věkem respondenta.

Tabulka č. 5 – Odůvodnění negativního postoje k přijetí eura v České republice

1	vidina zhoršení životní úrovně	12
2	nedůvěra v eurozónu/EU	23
3	negativní zkušenost ze států, které přijímaly euro	4
4	vidina problému spojených se zavedením	4
5	nechuť vzdát se koruny z důvodu vlastenectví	21
6	obava ze změny	7
7	obava ze zvýšení cen.	12
8	vidina nepřipravenosti ČR pro zavedení eura	6
9	bez udání důvodu	8
10	obava ze závislosti na eurozóně/EU	2

Zdroj: vlastní výzkum

## 6.2 MYŠLENKA EURA A JEHO VLIV NA ČESKOU EKONOMIKU

Klasická otázka v souvislosti s přijímáním eura je, zda vstup do eurozóny představuje pro ČR krok kupředu, anebo přispívání ke ztrátě suverenity naší země. Oldřich Dědek, národní koordinátor pro zavedení eura, na tuto otázku reagoval takto: „*EU se snaží vybudovat trh s tzv. čtyřmi svobodami. To je obrovská hodnota i pro ČR, která se velmi těžko rodí, ale EU to tu nějakým způsobem buduje. Kdyby o tohle Evropa přišla, byla by to podle mého názoru strašná škoda. Podle mě, klíčem k pochopení přínosu jednotné evropské měny je uvědomit si, jak jednotná měna přispívá ke stabilitě a férovosti vnitřního trhu a když věříme v tohle, tak už je jenom kousek k pochopení obrovského přínosu jednotné měny v EU.*“ Dále připomíná, že je důležité uvědomit si, jak společná měna přispívá vnitřnímu trhu. Když jedna země devaluje, tak zvýhodní vývozy a znevýhodní dovozy. Což je jako zavést exportní/dovozní subvenci a současně dovozní přírážku, To je podle Dědka v přímém rozporu s myšlenkou vnitřního trhu. Poukazuje na to, že obchodní války obecně nikomu neprospívají, a že společná měna je něco, co podporuje jednotu vnitřního trhu. Připomíná, že západní Evropa prošla celou řadou experimentování s různými kurzovými režimy, kde se ukazovalo, že kurzová stabilita prospívá vzájemnému obchodu, a že konkurenční devalvace škodí.

Podle Petra Krále, náměstka měnové sekce ČNB se naše centrální banka: „*...právě k těmto navýsost politickým úvahám o suverenitě země, v rámci nějakého klubu zemí platících eurem, nevyjadřuje, to nechává na vládě. My jsme tu od toho, abychom zpracovali odborné analýzy o připravenosti ekonomiky a jejího finančního sektoru.*“ Dále Král poukazuje na to, že Česká republika má jednu z nejnižších a nejstabilnějších měr inflace mezi zeměmi EU. Vyzdvihl také to, že když česká ekonomika byla vystavena tendenci přehřívání se, tak kurz posiloval až na hodnotu 22,92 CZK/EUR a v roce 2008 tlumil tak přehřátou ekonomiku.

Oldřich Dědek považuje za škodlivý názor myslet si, že když má ČR má vlastní měnu (se kterou může pracovat), tak že je ve výhodě. Přirovnává to k filosofii černého pasažéra, který si může dovolit něco, co si ostatní dovolit nemohou. Tvrdí, že je problém na tomhle založit teorii úspěchu, protože je nesolidní v symetrické evropské krizi řešit problémy tak, že je vyvezeme za pomoci kurzu na své obchodní partnery. Zdůrazňuje, že to ale neznamená možná prospěch pro danou zemi, ale že v případě, že se máme bavit o solidní politice, tak je toto vyloučené.

## **6.3 VSTUP ČR DO EUROZÓNY**

Euro není jenom ekonomická kalkulace, je to do jisté míry politický projekt. Není to tedy jenom čekání na správné ekonomické podmínky, ale především na ty politické.

Česká republika v současnosti splňuje všechna Maastrichtská konvergenční kritéria, tedy až na kritérium účasti v systému ERM II. O vstup do tohoto systému si ČR musí zažádat. Poté o naší žádosti musí rozhodnout Rada pro hospodářské a finanční věci EU (dále jen „Ecofin“) a ECB. Pak se stanoví centrální parita a flukтуаční pásmo ve standardní šířce +/- 15 %. Jak zdůrazňuje Král, centrální banka má povinnost udržovat svou měnu v tomto flukтуаčním pásmu (i za cenu intervencí), ale v případě přechodu na konverzní poměr, nesmí mít tento kurz uměle podhodnocený nebo nadhodnocený. ČNB může za pomoci intervencí bránit flukтуаční pásmo, jednorázově intervenovat, ale v případě přechodu musí být zachycen reálný a neumělý kurz.

Z veřejných šetření je také patrné, že část veřejnosti, která nesouhlasí s přijetím eura, se domnívá, že euro bude přijímáno se současným uměle podhodnoceným kurzem, což je samozřejmě velmi nepravděpodobné.

### **6.3.1 Rozhodnutí o vstupu**

Finální rozhodnutí učiní vláda, která musí zohledňovat celkový stav eurozóny, do které budeme směřovat. Eurozóna je dnes ve stádiu institucionálních změn. Dochází k budování nových mechanismů, stability, valů a ochranných opatření na posílení makroekonomického dohledu fiskální disciplíny, buduje se bankovní unie, unie kapitálových trhů, mění se finanční i nefinanční závazky apod. Rozhodnutí není o konkrétních ekonomických podmínkách, není to jenom o nějakém přiblížení k referenčním hodnotám, je to o politickém rozhodnutí a důvěře v eurozónu. V souvislosti s přijetím eura je nutné poznamenat, že kompletní proces zavedení eura, tedy od rozhodnutí vlády až po začátek kompletního eurového platebního styku, trvá čtyři roky. Z toho plyne, že se nelze zabývat současnou situací eurozóny a ECB, ale se především se věnovat výhledu do příštích čtyř let, a to ne jenom ekonomickému, ale i politickému. Jak poukazuje Dědek, tak je nutné podívat se na eurozónu a vyhodnotit, jestli stojí za to v ní věřit a když věříte, že euro je dobrý projekt, tak je nutné podle toho uzpůsobit postoj k integraci.

Eurozóna si prošla krizí a zdaleka se z ní nedostala úplně a v jak už jsem říkal, tak roste tlak evropských populistů, jak už bylo zmíněno výše. Nejlepší by asi bylo aplikovat politiku „wait

and see“, nemá cenu se integrovat za každou cenu co nejdříve. Vstup do eurozóny by měl být velice pečlivě načasovaný. Po ekonomické stránce je naše země připravena.

Co se týká vládního rozhodnutí, tak to v ČR není tak komplikované jako např. v Polsku, kde je v ústavě uvedeno, že jediná polská měna je zlotý, což komplikuje celé rozhodování, protože se o přijetí eura diskutuje jako o ústavní změně, a tudíž pro rozhodnutí o přijetí eura potřebujete ústavní většinu. V naší zemi tomu tak není, a samotné rozhodnutí záleží na premiérovi, který může rozhodnout o formě hlasování. Může rozhodnout tak, že se vůbec hlasovat nemusí, nebo že se celá záležitost půjde do sněmovny, nebo že to záleží pouze na hlasování vlády atp. Toto rozhodnutí je pouze na předsedovi vlády, pokud v té době nerozhodne ústavní soud jinak.

### **6.3.2 Počáteční přípravy**

V případě vládního souhlasu s přijetím eura bude prvním krokem vstup do ERM II, kde bychom měli strávit dva a půl roku. V této chvíli dojde ke kompletní aktivaci Národního koordinačního týmu pro přijetí eura v čele národním koordinátorem, který by měl celou naši ekonomiku dostatečně připravit. Vlastní proces technických příprav trvá paralelně s pobytem v ERM II asi dva až tři roky. Např. je nutné změnit zákony. V oblasti legislativy je mimochodem další komplikace, protože i když je v ERM II nastavena centrální parita, tak nikde není zaručeno, že právě ta parita bude později sloužit jako konverzní poměr. Tento kurz bude znám až potom, co ho odsouhlasí EU, tj. až půl roku před zavedení eura a je nutné, aby národní koordinátor vložil tento kurz do všech zákonů a vyhlášek, kterých se to bude týkat. Nejedná se ale jenom o zákony, co musí národní koordinátor připravit, je rovněž nutné spustit komunikační kampaně, připravit informační systémy, připravit státní správu atp.

### **6.3.3 České euro**

V této přípravné fázi bude také nutné vytvořit grafickou stránku české euromince. Každá země v eurozóně vydává vlastní emisi eur s vlastním symbolem na rubu mincí, pouze eurobankovky zůstávají ve všech zemích stejné. Jak bude vypadat české euro, tak to s jistotou nikdo říct nemůže. Za zmínku stojí řešení na Slovensku, kdy SNB i přes počáteční nesouhlas, z důvodu popularizace eura na Slovensku, nechala rozhodnout voliče.

Mohlo by to tedy u nás pravděpodobně vypadat tak, že by ČNB vyhlásila soutěž na národní motivy, a z těch by se vybraly ty nejlepší. Nejlepší motivy by poté mohly být předloženy veřejnosti, a ta by mohla hlasovat o nejlepším, který by byl použit na českém euru.

Mně osobně by se toto řešení líbilo. Jak vyplývá nejenom z mého průzkumu ale i z dalších rozsáhlejších průzkumů, tak valná většina odpůrců eura se nechce vzdát národních symbolů na bankovkách a mincích. Bylo by tedy dobré, když už jim tedy euro vezme symboly na „starém“ oběživu, tak veřejnosti nabídnout alternativy na novém. Obecně by celé „referendum“ mohlo navýšit zájem veřejnosti o novou měnu, což pravděpodobně bude potřeba.

### **6.3.4 Odchod koruny z devizových trhů a stanovení konverzního poměru**

Dvou a půl roční pobyt v ERM II již nebude nutné prodlužovat, nebylo by to pro českou ekonomiku dobré. Po tomto pobytu proběhne vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií na straně evropských institucí. ECB spolu s Evropskou komisí vytvoří konvergenční zprávu a dá doporučení Radě Ecofin, zda má rozhodnout o zrušení dočasné výjimky na používání eura u nás. Pokud rada uzná, že jsme pravidla splnili, bude výjimka zrušena a novou měnou se stane euro, současně s rozhodnutím o konverzním poměru. Poslední centrální parita by se měla změnit v optimální konverzní kurz. Dojde neodvolatelně k zafixování koruny vůči euru. Této skutečnosti předchází zmiňovaný půlrok závěrečných příprav, kdy se zavádí na trhu mj. dual display, dual circulation, froantloading.

Dual display neboli duální označování představuje jakýsi komunikační most mezi eurem a korunou. Jde o situaci, kdy se půl roku před zavedením eura (tedy když už je znám konverzní poměr) začaly ceny uvádět duálně, jak v korunách, tak v eurech. Tento nástroj by měl především sloužit k tomu, aby si český spotřebitel v obchodě zvykl na ceny v eurech a aby po zavedení eura nemusel pokaždé používat kalkulačku. Toto duální označování není nutné protahovat, tím že se ohlásí jeho konec. Evropská komise doporučuje jeden rok. To bude motivovat spotřebitele, aby se naučil posuzovat eurové ceny a byl tak připraven na odstranění tohoto nástroje.

Froantloading (předzásobení) přichází těsně před zavedením eura. Jedná se o kompletní závážku a největší dodávku eurového oběživa do zejména: bank, bankomatů, obchodů, automatů. Toto je jedna z nejnákladnějších položek celkového zavedení. Jedná se o celorepublikový transfer eurového oběživa, ke kterému je nutné větší množství lidí a mechanismů na které je nutné vynaložit nemalé finanční prostředky.

Oproti tomu dual circulation (duální cirkulace) se zavádí až v termínu zavádění eura a je to jeden z nástrojů, který má urychlit stahování korunového oběživa celkovou výměnu. Dual circulation se projevuje tím způsobem, že přibližně dva týdny se bude moci platit jak korunou, tak eurem, přičemž bude vždy vráceno v eurech, což urychlí celou výměnu.

#### **6.3.4.1 Stanovení konverzního poměru**

Během pobytu v ERM II už koruna nebude uměle devalvovaná a centrální parita bude nastavena kolem nominální hodnoty, a ne té uměle držené.

V průběhu zmiňovaných dvou a půl let v ERM II ČNB musí udržovat korunu v poměru s eurem ve stanovené centrální paritě, která představuje pásmo o rozpětí +/- 15 %, a to i za cenu „jednorázových intervencí“. Takové „trénování“ centrální parity má postupně zakotvit korunu na devizových trzích a omezit její výkyvy. ČNB tedy může intervenovat, jak devalvovat, tak revalvovat, ale pouze při dodržení dvou podmínek: musí držet kurz ve zmíněném rozpětí a v případě, že podnikne intervence, tak musí být co nejkratší proto, aby kurz co nejvíce odrážel optimální tržní hodnotu. V případě, že by tomu tak nebylo, tak by mohlo dojít k situaci, kdy by

eurozóna při vyhodnocování konvergenční zprávy, ve které se posuzuje plnění jednotlivých kritérií, zaznamenala nesplnění podmínky kurzového kritéria, a tím by k zavedení eura nedošlo. Pokud by se ale tento poslední kurz schválil jako optimální, stal by se z něho konverzní poměr pro přijímání eura v České republice a tím by započala finální příprava přechodu.

To, že ČNB nemůže dlouhodobě ovlivňovat kurz ještě ale neznamená, že koruna nemůže posilovat nebo oslabovat „sama od sebe“. V souvislosti s tím lze uvést příklad ze Slovenska, kdy slovenská koruna během období v ERM II dvakrát výrazně apreciovala a vždycky o víc jak 10 %. Na této apreciaci založil později svoji politiku premiér Robert Fico, který poukazoval na to, jak Slovákům „zařídil“ výhodnější kurz. Což je samo o sobě jeden z mnoha důkazů propojení politika a ekonomiky, v souvislosti s eurozónou.

### **6.3.5 Pohyb cenové hladiny spojený s přijutím eura**

Z výsledků průzkumu vyplývá, že jedním z velice diskutovaných témat je pohyb cenové hladiny ve spojitosti se vstupem do eurozóny.

V prvé řadě je nutné zdůraznit, že zavedení eura neznamená zmrazení cen. Právo hýbat s cenou je pouze na obchodnících. Obchodník si cenu může nastavit „jak chce“, ale v souvislosti s duálním označováním bude nutné, aby uváděl převod z korun na eura pravdivě.

Tuto teorii o nastavení ceny lze aplikovat na klasickém marketingovém nástroji, a to jsou „marketingové devítky“. V případě přechodu na euro obchodník obvykle přijde o tu „atraktivní cenu“ s devítkami na konci, takže se musí rozhodnout kterým směrem cenu posune, jestli o něco níž anebo na opak. Zároveň ale musí vzít v potaz, že když obchodník nastaví ceny příliš vysoko, riskuje tím částečně ztrátu svých zákazníků, protože cena může být v rozporu s trhem. Rozhodnutí je však čistě na obchodníkovi.

Vstup do eurozóny s sebou přináší pohyb cen a tím pádem i pohyb inflace, ale kterým směrem to přesně bude, to nikdo není schopen určit.

## **6.4 PŘÍNOSY A RIZIKA SPOJENÁ SE ZAVEDENÍM EURA**

I přes to, že přechod na euro je vlastně pouhá substituce oběživa, tak sebou přináší nemalé přínosy, ale také rizika. Přínosů, ale spíše rizik si všimá veřejnost a komunikační kampaně, které začnou hned po rozhodnutí a budou mít za úkol zvýraznit především výhody eura. Pravděpodobně první z těchto kampaní bude samotné vyjádření vlády, ve kterém odůvodní své rozhodnutí.

### **6.4.1 Snadná cenová porovnatelnost**

Jedna z výrazných změn, která se týká především spotřebitele, je snadná cenová porovnatelnost. Podle mého názoru je snadná cenová porovnatelnost přínos a riziko v jednom. Zaleží pouze na úhlu pohledu.

Snadné porovnání přináší pozitivum v porovnávání ceny zboží a služeb u nás, tak v zahraničí, čili v jiném státě eurozóny. To spotřebiteli umožní snadné rozhodnutí bez složité kalkulace, ke které je nutné sledovat vývoj devizového trhu, které určí, ve které zemi je produkt levnější. Tato lepší možnost pro porovnání s sebou přináší drobné potencionální riziko v souvislosti s domácí poptávkou. Je zřejmé, že euro budeme přijímat za optimálního kurzu, který může být výhodnější a tím může dojít k velkému zvýhodnění zahraničních firem. To může vyvolat pokles domácí poptávky a částečný odliv oběživa do zahraničí. Nicméně je nutné se na toto riziko podívat také ze strany zahraničního – členského státu eurozóny. Pro tyto státy bychom se mohli stát atraktivnějšími a mohly by vykompenzovat možný odliv poptávky.

Další riziko, které s sebou snadná porovnatelnost přináší, je zviditelnění rozdílu mezd mezi zeměmi. To může vést k vyvolávání otázek ve stylu: „Proč nedostávám stejně jako člověk s mojí kvalifikací v Německu?“. Myslím si, že jistá komunikační kampaň by měla být vedena i tímto směrem, z důvod zabránění drobných nepokojů a obecné nespokojenosti.

#### **6.4.2 Výhody spojené s cestováním**

Pro české občany, kteří často cestují, představuje přechod na euro nemalou výhodu. Již nebudou muset platit poplatky za směnu korun na eura, a s tím i vybírání nejlepší směnární ve městě, z důvodu zajištění nejlepšího kurzu. Jelikož je euro světová měna, je prakticky možné se s ním vypravit kamkoli na zemi bez nutnosti směny.

Platební styk v ostatních státech eurozóny se zároveň stane o mnoho pohodlnější. V souvislosti s platební stykem se také zmenšuje riziko, že by český spotřebitel nevědomě v zahraniční obdržel padělanou bankovku, protože již bude zvyklí na ochranné prvky na eurobankovkách z ČR.

#### **6.4.3 Odstraněný kurzového rizika**

Česká republika je exportně orientovaná země, kde hlavní složkou národního hospodářství jsou exportní firmy. Celkem 83,6 % českého vývozu putovalo do států EU, přičemž bezmála většina je hrazena v eurech.<sup>22</sup> V současné době, tedy v době uměle drženého kurzu, exportérům mimo zvýšení výnosů se také výrazně omezilo kurzové riziko a tím pádem se výrazně snížili kurzové ztráty. Nicméně v situaci, kdy je kurz koruny na trhu volně plovoucí, jsou výnosy exportních firem odkázány na schopnosti koruny a na samotný vývoj trhu s devizami. V případě přijetí eura by navždy zmizela obava z kurzového rizika spojeného s vývozem do států eurozóny, tím by se mohl více zastabilizovat růst tuzemských exportních firem a současně s tím by mohlo dojít ke stabilnějšímu vývoje HDP.

---

<sup>22</sup> Aktuálně.cz, Ekonomika, 07.02. 2017, dostupné z URL: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/cesky-export-loni-dosahl-rekordnich-ctyr-bilionu-korun/r~9578edd4ed0e1e69aec0025900fea04/>

Nemusí se ale jednat pouze o exportní firmy. Jedná se také o firmy, které poskytují služby zahraničním firmám anebo provozují jakýkoliv jiný obchod se zahraničním.

#### **6.4.4 Snížení transakčních nákladů**

V souvislosti kurzovým rizikem nelze opomenout transakční náklady. Valná většina českých firem spolupracuje s firmami zahraničními. Mezi těmito firmami obvykle probíhá platební styk. Díky kterému si tuzemská firma vede devizový účet. Poplatky za zahraniční transakce z tohoto účtu jsou obvykle větší než u běžného účtu vedeného v korunách.

Po zavedení eura by firmy nemusely již tyto poplatky řešit, protože běžný účet již bude veden v nové domácí měně, tedy euru. Tato skutečnost vede k výraznému odstranění transakčních nákladů, a stane se výhodou pro tuzemské firmy tohoto druhu.

### **6.5 MAKROEKONOMICKÉ ZMĚNY NÁKLADY A RIZIKA**

Pro domácnosti a firmy zavedení eura přináší spíše pozitiva než negativa. Nelze se ale zaměřit jen na tyto dva subjekty národního hospodářství. Je nutné se na zavedení eura podívat z makroekonomického hlediska. Při tomto pohledu dochází ke kontroverzním otázkám, které budou klíčové při jednání o přijetí eura.

#### **6.5.1 Koexistence ČNB a ECB**

V souvislosti s přijetím eura a úvahách o suverenitě je bezpochyby, že v každém případě ČNB ztratí právo na samostatnou měnovou politiku a dojde tedy k proměně sekce měnové. Její zaměstnanci se restrukturalizují pravděpodobně do sekce pro komunikaci se ECB (popř. s Bruslem), do sekce pro zahraniční styky atp. Měnová politika České republiky bude podřízena měnové politice ECB. Jak jsem již uvedl, tak měnová politika ECB pracuje na principu „one size fits all“. Zde je dobré si uvědomit, že Česká republika ztratí detailnější přístup k měnové politice. Nástroje budou nastavovány celoplošně pro celou eurozónu, a to ovlivňuje do jisté míry jejich spuštění.

Maastrichtská konvergenční kritéria mají za úkol, aby všechny ekonomiky v eurozóně vzájemně korelovaly, a tudíž aby „jedna míra“ seděla co nejvíce členům. Nicméně je nutné vyzdvihnout, že každá ekonomika se vyvíjí jinak, jiným tempem, a proto původní korelace může během několika let zmizet.

Guvernér ČNB se sice stane členem Rady guvernérů ECB a bude tedy moci zasahovat do vedení měnové politiky eurozóny. Do Frankfurtu nicméně jede ne tolik jako guvernér ČNB, ale jako člen Rady guvernérů ECB. Zkrátka guvernér vystupuje v ECB tzv. „in his personal capacity“. Guvernér samozřejmě bude znát tuzemskou situaci a bude si vědom co je třeba vykonat pro co nejlepší měnové podmínky v České republice, ale současně s tím musí uvažovat za celou eurozónu.



Pro obecné shrnutí popisu koexistence je nutné uvést, že ČNB projde jistým procesem restrukturalizace, ale nelze přesně určit, jak rozsáhlá tato restrukturalizace bude. Mimo výrazné proměny sekce měnové se také promění sekce platebního styku a veškerá správa nového eurového oběhiva bude řízena z Frankfurtu. Nicméně ČNB bude pracovat i nadále, i nadále bude mít Bankovní radu ČNB, bude vykonávat dohled nad finančním trhem, regulaci atp. Není tedy úplně správné tvrdit, že se ČNB stane pouhou pobočnou ECB, protože rozhodování nad těmito úkoly nebude nijak ovlivněno ECB.

### **6.5.2 Zapojení do Evropského stabilizačního mechanismu (ESM)**

ESM (Euroval), je stálý krizový mechanismus finanční pomoci pro všechny státy patřící do eurozóny. ESM má poskytnout stabilizační podporu pro členské státy, které zažívají nebo jsou přímo ohroženy závažnými finančními problémy prostřednictvím řady finančních nástrojů.<sup>23</sup>

Pro Českou republiku bude zapojení do tohoto mechanismu po vstupu do eurozóny spojeno s nemalými náklady. Pokud by se ČR stala členem ESM v r. 2025, musela by během pěti let splatit v hotovosti kapitál ve výši cca 32 mld. Kč a přislíbit kapitál na vyžádání ve výši dalších cca 250 mld. Kč. Po dvanácti letech od vstupu do ESM by konečný závazek ČR (splacený a přislíbený kapitál) mohl dosáhnout v úhrnu cca 350 mld. Kč.<sup>24</sup>

Euroval je jedním z velmi kontroverzních projektů EU a do jisté míry jeho podmínky ovlivní rozhodování vlády v otázce přijetí eura.

### **6.5.3 Ostatní jednorázové náklady na zavedení eura**

U frontloadingu jsem poznamenal, že na toto předzásobení bude potřeba vynaložit nemalé prostředky. Není to jediný z jednorázových nákladů spojený s přijetím eura. V této souvislosti bude potřeba vytvořit informační systémy, přecenit zboží, vydat nové cenové katalogy, proškolit zaměstnance a mnoho dalších činností. Nepředstavuje to náklady jenom pro stát ale také z velké části pro firmy. Jak jsem uvedl, tak tyto náklady budou jednorázové, zatímco výhody, které jsem vyzdvihl výše budou trvalé.

---

<sup>23</sup> Businessinfo.cz, Evropský stabilizační mechanismus, 06.11.2012, dostupné z URL: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/evropsky-stabilizacni-mechanismus-25023.html>

<sup>24</sup> Zavedení eura v České republice, Náklady a rizika, 01.12.2013, dostupné z URL: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>

## 7 SHRNU TÍ

Ministerstvo financí v roce 2004 oficiálně uvedlo, že lze očekávat přistoupení České republiky k eurozóně v horizontu let 2009-2010. O přibližně devět měsíců později tehdejší premiér Jiří Paroubek podpořil termín v roce 2010 a rok 2009 označil za nevhodný. V roce 2006, když se setkal Mirek Topolánek, tehdejší premiér, se Zdeňkem Tůmou, tehdejším guvernérem ČNB, zaznělo, že ani rok 2010 již není pravděpodobný. Později v roce 2009 uvedl, že roky 2013 až 2015 jsou nejpravděpodobnějším termínem pro přijetí eura v Česku. O rok později uvedl ministr financí Eduard Janota, že plánované snížení deficitu veřejných financí by umožnilo přijmout euro v roce 2016 nebo 2017. V únoru 2014 prohlásil prezident Miloš Zeman následující: „*Už v tomto roce splňuje ČR všechna tři maastrichtská kritéria, která jsou nutná pro přijetí eura. Z toho vyplývá, že minimální časový horizont pro přijetí eura jsou dva roky.*“ O dva měsíce později předseda vlády Bohuslav Sobotka prohlásil, že ČR není připravená, ale že bychom měli rychle pracovat na tom, aby se zlepšila hospodářská situace, a možná někdy kolem roku 2020 by mohl nastat termín pro přijetí eura. Na to reagoval o měsíc později opět prezident Zeman s tím, že z čistě technického hlediska bychom údajně mohli euro přijmout za dva až tři roky. V červnu 2015 ale své tvrzení značně změnil a dal do svého názoru podmínku, že Česko by podle něj stále mělo vstoupit do eurozóny, ale jenom za předpokladu, že ji opustí zadlužené Řecko.<sup>25</sup>

Tato uvedená prohlášení jednotlivých vládních představitelů mají za úkol ukázat a zdůraznit, že postoj České republiky se díky nejednotnému přístupu neustále vyvíjí a vstup do eurozóny se neustále oddaluje. Je nutné také uvést jednu skutečnost. Politická strana, která by věřila v onu zmíněnou přidanou hodnotu eura a byla by schopná rozpoutat debatu o vstupu do eurozóny by se rázem mohla stát méně populární a poté už by nemusela být schopná ničeho.

Za předpokladu, že se většina veřejnosti staví k euru stejně tak jako v mém průzkumu, tak lze konstatovat, že kolem 60 % české veřejnosti je proti euru. Tudíž strana, která by se v této chvíli postavila za myšlenku eura, by v příští volbách mohla rázem ztratit na popularitě, kdežto strana, která se postaví proti této myšlence bude rázem mnohem populárnější a takto by se tato situace mohla vyvíjet stále dokola a celou záležitost by tak neustále prodlužovala a natahovala. Zavedení eura trvá čtyři roky, nicméně do těchto čtyř let nejsou započteny diskuze, které stanoví přesnou podobu vstupu ČR do eurozóny. Z toho vyplývá, že euro není možné zavést během jednoho volebního období a z toho důvodu je zavedení o mnoho problematičtější.

Euro může svým způsobem otevřít i nové možnosti v rámci komunikace s EU. V současné chvíli je ČR sice brána jako člen EU a má svá práva a výsady, ale také může být brána jako stát, který nebere dostatečně vážně „evropskou myšlenku“ a neuznává myšlenku trhu se čtyřmi svobodami. Lze konstatovat, že se ČR nachází v jedné „skupině“ s Poláky, Maďary, Bulhary atp. Kdežto kdyby ČR přistoupila k euru, dostala by se do nového společenství a tím by se více

<sup>25</sup> ČT24, Ekonomika, 29.01.2016, dostupné z URL: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1675999-cesko-je-na-euro-skoro-pripraveno-neplni-jednu-podminku>

přiblížila evropským velmocem, které plně uznávají evropskou myšlenku. Do společenství Německa, Francie, Itálie, Španělska atp. To by ČR mohlo vyprofilovat v novém světle.

## **ZÁVĚR**

Na otázku, jestli je správné přistoupit do eurozóny nebo není, neexistuje správná ani špatná odpověď. Je to čistě subjektivní názor, pro nějž má každá názorová strana své opodstatnění. Při rozhodování je nutné být otevřený všem aspektům, které euro ovlivňuje. Je nutné soustředit se jak na pozitivní, tak negativní změny. Dále je nutné odprosit se od tlaků veřejnosti, například populistů a vytvořit si vlastní názor, který nebude ovlivněn agitací horlivého zastávce nebo odpůrce eura.

## 8 POUŽITÁ LITERATURA

1. Euroskop, Zakládající smlouvy, 2005–2017, dostupné z URL:  
<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/zakladajici-smlouvy/>
2. Evropská komise, Cesta k euru, 2014, ISBN 976-92-79-33799-4
3. Evropská komise, Cesta k euru, 2014, ISBN 976-92-79-33799-4
4. DĚDEK, Oldřich, Doba eura – úspěchy i nezdary společné Evropské měny, str. 21., 2014
5. ECB, Rada Guvernérů, 2016, dostupné z URL:  
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/govc/html/index.cs.html>
6. ECB, Generální rada, 2016, dostupné z URL:  
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/genc/html/index.cs.html>
7. DĚDEK, Oldřich, Doba eura – úspěchy i nezdary společné Evropské měny, str. 27., 2014
8. ECB, Rada dohledu, 2016, dostupné z URL:  
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/ssm/html/index.cs.html>
9. Zvedení eura v České republice, Měnová strategie ECB, 2015, dostupné z URL:  
<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/evropska-centralni-banka/menova-strategie-ecb>
10. Zvedení eura v České republice, Měnová strategie ECB, 2015, dostupné z URL:  
<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/evropska-centralni-banka/menova-strategie-ecb>
11. Evropský parlament, 101 otázek o Evropské unii, 8/2015, str. 45
12. Ministerstvo financí ČR, Kritérium cenové stability, 2013, dostupné z URL:  
<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>
13. Ministerstvo financí ČR, Kritérium konvergence úrokových sazeb, 2013, dostupné z URL:  
<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>
14. Ministerstvo financí ČR, Kritérium směnného kurzu, 2013, dostupné z URL:  
<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-smenneho-kurzu>
15. Evropský parlament, 101 otázek o Evropské unii, 8/2015, str. 46

16. Ministerstvo financí ČR, Kritérium deficitu veřejných financí, 2013, dostupné z URL: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>
17. Ministerstvo financí ČR, 2013, dostupné z URL: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>
18. SINGER, Miroslav, Česká republika a euro očima ČNB, 2016, dostupné z URL: [http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro\\_media/konference\\_projevy/vystoupeni\\_projevy/download/singer\\_20160129\\_praha.pdf](http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20160129_praha.pdf)
19. Evropská komise, Hospodářská a měnová unie a euro, 2012, ISBN 978-92-79-23920-5
20. Hospodářské noviny, Josef Zbořil, Bude to Itálie, kdo zlomí eurozóně vaz?, 19.7.2016, dostupné z URL: <http://zboril.blog.ihned.cz/c1-65369100-bude-to-italie-kdo-zlomi-eurozone-vaz>
21. Hospodářské noviny, Simona Radačičová, Le Penová slibuje návrat k franku, investoři se v obavách zbavují dluhopisů, 09.03.2017, dostupné z URL: <http://archiv.ihned.cz/c1-65624250-le-penova-slibuje-navrat-k-franku-investori-se-v-obavach-zbavuji-dluhopisu>
22. Aktuálně.cz, Ekonomika, 07.02. 2017, dostupné z URL: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/cesky-export-loni-dosahl-rekordnich-ctyr-bilionu-koron/r~9578edd4ed0e11e69aec0025900fea04/>
23. Businessinfo.cz, Evropský stabilizační mechanismus, 06.11.2012, dostupné z URL: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/evropsky-stabilizacni-mechanismus-25023.html>
24. Zavedení eura v České republice, Náklady a rizika, 01.12.2013, dostupné z URL: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>
25. ČT24, Ekonomika, 29.01.2016, dostupné z URL: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1675999-cesko-je-na-euro-skoro-pripraveno-neplni-jednu-podminku>

## **9 SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK**

Tabulka č. 1 – Vývoj plnění inflačního kritéria v procentech .....	11
Obrázek č. 1 – Porovnání měr inflace v celé eurozóně a v ČR .....	11
Tabulka č. 2 – Vývoj plnění úrokového kritéria .....	12
Tabulka č. 3 – Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu .....	13
Tabulka č. 4 – Vývoj plnění kritéria veřejného zadlužení .....	14
Tabulka č. 5 – Odůvodnění negativního postoje k přijetí eura v České republice .....	17

## 10 PŘÍLOHA 1: DOTAZNÍK

### Euro v České republice

#### Chcete EURO v České republice?

ANO

NE

#### Co vás vede k tomuto rozhodnutí?

#### Jste:

Muž

Žena

#### Kolik je Vám let?

20 a méně

21 - 30

31 - 40

41 - 50

51 - 60

61 - 70

71 - 80

81 a více